

Mons. ANDREJ ŠKRÁBIK

*13. máj 1882 Rajec - +8. január 1950 Banská Bystrica

Študoval na gymnáziu v Žiline a Nitre. Ako nadaného bohoslovca ho vtedajší nitriansky biskup Imrich Bende poslal študovať do Centrálného seminára v Budapešti.

Za kňaza ho vysvätili roku 1904. Pôsobil ako kňaz v nitrianskej diecéze. V roku 1905 sa stal aktuárom biskupskej kancelárie v Nitre. O rok neskôr začal pôsobiť ako biskupský ceremoniár u pomocného biskupa Viliama Batthányho, od roku 1921 u biskupa Dr. Karola Kmeťku. Od roku 1917 pôsobil ako profesor fundamentálnej teológie.

V roku 1935 bol vymenovaný za generálneho vikára. Pápež Pius XII. Škrábika o štyri roky na to vymenoval na nitrianskeho biskupa koadjútora.

Dňa 17. septembra 1939 prijal biskupskú vysviacku v Nitrianskej katedrále z rúk biskupa Kmeťku. Už takmer 60 ročný prišiel Andrej Škrábik do odlišnej Banskej Bystrice, kam ho v roku 1941 určil pápež Pius XII. ako biskupa koadjútora pre slabnúceho Mariána Blahu.

Rozdiely badal v tom, že vo farnostiach žili veriaci v diaspore s evanjelikmi, iní boli pod vplyvom komunizmu otvorene proti cirkvi. Cirkevné majetky boli zadlžené a kňazský seminár bol na tom najhoršie. Škrábikove názory na vzťahy medzi biskupom a Božím ľudom, pohľad na laický apoštolát a poslanie laikov boli na tú dobu novátorské. Svojou skromnosťou a dobrosrdečnosťou si čoskoro získal dôveru kňazov i veriacich diecézy. Hneď začal opravovať biskupskú kúriu v Banskej Bystrici, ktorá dovtedy slúžila ako prenajatá banke. Andrej Škrábik už koncom roka 1941 presťahoval biskupský úrad zo Svätého Kríža nad Hronom (dnešný Žiar nad Hronom) do Banskej Bystrice a tiež skonsolidoval pomery v diecéznom seminári. Tým splnil požiadavku Svätej stolice.

Po smrti biskupa Mariána od augusta 1943 viedol diecézu v ťažkom období druhej svetovej vojny i Slovenského národného povstania a sídlil v Banskej Bystrici. Spolu s veriacimi prežíval hrôzy vojny i povstania, počas ktorého neváhal podať pomocnú ruku všetkým bez rozdielu. Pomáhal prenasledovaným, a ťažko znášal odsun nemecky hovoriacich diecézanov do zahraničia po roku 1945.

Po komunistickom prevrate vo februári 1948 s veriacimi prežíval útoky na Cirkev. S bolestnou úzkosťou pozoroval nástup totalitnej komunistickej moci i neustále okliešťovanie práv Cirkvi. Všetky jeho protesty proti bezpráviu boli bezvýsledné. Za svoje kritické postoje ku komunistickej ideológii bol postavený pred súd ako vlastizradca.

Milosrdný Boh ho smrťou uchránil pred utrpením, ktoré mu hrozilo zo strany totalitného štátu. Zomrel 8.1.1950 a pochovaný je v jednoduchom radovom hrobe na mestskom cintoríne. Po jeho smrti bola diecéza bez biskupa 23 rokov.

Vo svojom kňazskom pôsobení sa sústredil na rozsiahle misijné dielo. Stal sa dlhodobým predsedom Diela šírenia viery na Slovensku a riaditeľom viacerých náboženských základní. Bohatá a plodná je Škrábikova publicistická aktivita a tvorba. Plne využíval svoju pisateľskú zručnosť a prispieval do viacerých slovenských časopisov.

Veľkú pozornosť si zasluhujú aj jeho knižné vydania:

- Gramatická príručka - *Úvod do reči slovenskej, Nitra 1919;*
- O zámeroch šíriteľov husitizmu - *Ján Hus vo svetle pravdy, Trnava 1923;*
- Pod pseudonymom Rajecký vydal prácu *Červené Slovensko, 1. vyd. 1925, 2. vyd. Trnava 1926,* kde vyjadril svoj nesúhlas s prenikaním myšlienky komunizmu na Slovensko. Keď sa komunisti dostali k moci stal sa pre nich nežiaducou osobnosťou.
- O apoštolskej činnosti Cirkvi v misiách v rozvojových krajinách - *Misijným svetom, Trnava 1940*

Od roku 1994 je pomenované Námestie Andreja Škrábika v Rajci, do ktorého spadajú aj cirkevné školy, základná a stredná. Osemročné Gymnázium Andreja Škrábika nesie meno slávneho rajeckého rodáka a cirkevného hodnostára.

Zdroj:

Portrét Mons. Andreja Škrábika; KSŠ Rajec - kliknutím na obrázok sa obrázok zobrazí vo väčšom rozlíšení, alebo tu.

Banskobystrická diecéza - <http://bbdieceza.sk/2013/01/04/mons-andrej-skrabik/5>

KBS - História banskobystrického biskupstva -

<http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/cirkevne-provincie/p/rimskokatolicka-cirkev/c/historia-banskobystrickej-diecezy>
